

векторам майбутньої діяльності тощо, а й неабияк сприяє позитивному ставленню здобувачів вищої освіти до вивчення дисциплін і, як наслідок, активізації пізнавальної активності та якіснішому оволодінню відповідними компетентностями.

В силу недостатньої розробки означеної проблематики ми не претендуємо на повну виснаженість питання. Вважаємо, що в умовах загострення проблем безпеки та здоров'я висвітлена авторська позиція повинна сприяти подальшому дискурсу в науковій спільноті й, відповідно, подальшому вдосконаленню змісту навчання майбутніх педагогів з безпеки життєдіяльності, охорони праці та цивільного захисту.

Література

1. Литвиновський Є.Ю. Компетентність з цивільної безпеки – суспільно необхідна компетентність фахівця з вищою освітою у світі VUCA. *Безпека життя і діяльності людини – освіта, наука, практика*: матеріали XVII міжнар. наук.-метод. конф. (Рівне, 18–19 квіт. 2019 р.). Рівне: НУВГП, 2019. С. 11.
2. Желібо Є. П., Сагайдак І. С. Безпека життєдіяльності: навч. посібник. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2020. 256 с.

УДК 378.14

МЕХАНІЗМ РІЗНОАСПЕКТНОЇ ПІДТРИМКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Шароватова О.П., к.п.н., доцент, Морозов А.І., к.т.н., доцент
Національний університет цивільного захисту України, м. Харків

Для успішного й ефективного функціонування сучасного закладу вищої освіти необхідно створювати освітній простір, відповідний сучасним змінам і тенденціям розвитку в освіті, конкурентоспроможності в умовах, що відбивають соціальний запит суспільства. Адміністрація вишу, взаємодіючи з учасниками освітнього процесу в освітньому середовищі, впливає на нього, моделює, визначає стратегію розвитку, представляє на різних рівнях зовнішніх контактів.

Щоб створити сучасне інноваційне освітнє середовище, потрібно проектувати та забезпечувати оптимальні умови для розвитку й саморозвитку студентства. Під час цих процесів, досліджуючи активність здобувачів вищої освіти в освітньому середовищі, співробітники вишу набувають відповідної компетентності щодо його створення. Важливими складовими у даному контексті виступають фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека,

спорткомплекс, культурні центри, гуртожитки, інша інфраструктура, обладнання тощо), навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, механізми підтримки і задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, ступінь реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами, політика і процедури врегулювання конфліктних ситуацій, у т.ч. пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією, корупцією тощо.

Механізми надання освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачам вищої освіти за освітніми програмами «Охорона праці» спеціальності «Цивільна безпека» першого і другого рівнів вищої освіти, що реалізуються в Національному університеті цивільного захисту України (НУЦЗ України), забезпечуються керівництвом університету. Розгляд звернень здобувачів відбувається шляхом особистого прийому у встановлені дні та години відповідно до графіку прийому.

З метою реалізації механізмів підтримки здобувачів, вирішення питань щодо навчання і побуту, захисту їхніх прав та інтересів в НУЦЗ України функціонують інститут самоврядування та рада молодих вчених.

Представником здобувачів вищої освіти в адміністративній вертикалі управління навчально-виховним процесом є староста академічної групи, що взаємодіє з куратором групи, завідувачами кафедр, деканом, з органами студентського самоврядування факультету, гуртожитку, університету.

Освітньо-інформаційна підтримка здобувачів реалізується за допомогою таких ресурсів, як корпоративний інформаційно-освітній портал з функціоналом 24/7, що об'єднує інформаційно-освітні ресурси, програмні комплекси та сервіси корпоративного інформаційного простору університету; електронний репозитарій наукових і навчально-методичних матеріалів; бібліотека та електронна бібліотека «UniLib», які забезпечують роботу з повнотекстовими електронними та друкованими фондами бібліотеки вишу.

Забезпечуючи інформаційний обмін між представниками спільноти НУЦЗ України, такий механізм створює умови для більш повної самореалізації здобувачів вищої освіти в освітній, науковій діяльності, для спілкування випускників, здобувачів і науково-педагогічних працівників університету.

До консультативної підтримки здобувачів вищої освіти долучаються випускники, які беруть участь у науково-практичних конференціях та позанавчальних заходах університету, роботодавці - під час організації відповідних занять і круглих столів, де вони діляться власним досвідом роботи в галузі, що сприяє професійному зростанню здобувачів.

Важливою формою реалізації освітньої, організаційної, консультативної та інформаційної підтримки здобувачів вищої освіти є діяльність кураторів

навчальних груп, які активно співпрацюють зі студентством, контактують з науково-педагогічним складом університету з питань освітнього процесу, поліпшення побуту студентів тощо.

Недिवлячись на те, що НУЦЗ України є закладом вищої освіти з особливими умовами навчання, університет створює умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами. Так, у Правилах прийому на навчання для здобуття вищої освіти в НУЦЗ України наведена детальна інформація для осіб, які мають право на спеціальні умови вступу, представлений механізм зарахування окремих категорій вступників. Зокрема, в університеті забезпечено доступність до навчальних приміщень маломобільним групам населення. Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення в НУЦЗ України затверджено відповідним наказом.

У НУЦЗ України визначено чітку і зрозумілу політику та процедури вирішення конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких дотримуються і під час реалізації освітніх програм «Охорона праці».

В Університеті функціонує сектор психологічного забезпечення та центр впровадження психотренінгових технологій, якими забезпечується психологічне консультування та соціологічні дослідження.

З метою запобігання дискримінації в НУЦЗ України працює центр гендерної освіти, що реалізує заходи із формування гендерної культури, організовує психолого-корекційну та тренінгову роботи з питань недискримінації та гендерної рівності.

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійними програмами «Охорона праці» спеціальності «Цивільна безпека» першого і другого рівнів вищої освіти науково-педагогічними працівниками кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки у межах навчально-виховного процесу систематично проводяться заходи відповідної тематики (факультативні заняття, кураторські години, кафедральні заходи), відвідання спеціалізованих установ (Комунальне некомерційне підприємство Харківської обласної ради «Обласний центр планування сім'ї та репродукції людини», Центр гендерної культури - Музей жіночої та гендерної історії (GenderMuseum)).

З метою врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями та дискримінацією, згідно відповідних нормативно-правових актів університет реалізує політику попередження і боротьби з переслідуванням, сексуальними домаганнями, дискримінацією та зловживанням владою в Національному університеті цивільного захисту України.

З метою створення ефективної системи запобігання та протидії корупції в підрозділах прийнято Антикорупційну програму НУЦЗ України. Контроль та координацію діяльності підрозділів університету щодо недопущення

корупційних проявів здійснює сектор з питань запобігання та виявлення корупції. Для повідомлення про факти порушення антикорупційного законодавства на інформаційних стендах підрозділів та веб-сайті університету розміщено відповідну інформацію.

У НУЦЗ України розроблено Методичні рекомендації щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності особового складу університету.

У разі виникнення у здобувача вищої освіти проблемних питань у будь-якій сфері освітнього процесу на сайті університету наведено відповідний алгоритм дій. Узагальнені чіткі рекомендації щодо забезпечення здобувачам вищої освіти, науково-педагогічним працівникам та співробітникам університету комфортних умов для реалізації навчально-виховного процесу, а також конкретні дії, що стосуються, насамперед, захисту від різного роду загроз, ризиків під час перебування в навчальному закладі, а також на випадок кризових ситуацій, що порушують нормальний перебіг навчально-виховного процесу, можуть і мають бути прописані в єдиному документі закладу освіти, який повинен регулювати всі напрями діяльності закладу щодо порушень прав особистості, зокрема на безпеку, а також питання її підтримки та втручання в ситуації, коли може виникати загроза її життю, здоров'ю, благополуччю.

Такий документ орієнтований на визначення критеріїв фізичної, психологічної, соціальної, інформаційної безпеки учасників навчально-виховного процесу та структур забезпечення функціонування вишу, відповідно до яких визначаються конкретні дії, чітко визначаються заходи, процедури, які допоможуть у випадках виявлення ризиків, загроз, настання кризових ситуацій.

УДК 614.835

АКТУАЛЬНІСТЬ ДИСЦИПЛІНИ "БЕЗПЕКА ЖИТТЯДІЙНОСТІ" ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Маханьковська О.І., ст, ПЦБ-525м.н, Беспалова А.В., д.т.н. доцент
Одеська державна академія будівництва і архітектури

Зміни, що відбуваються в нашій країні сьогодні: приватні та державні підприємства, ринкові відносини, інфляція і так далі, здатні загострити проблеми безпеки життєдіяльності людини. Особливо гостро ці проблеми виявляються у воєнний час. Наразі через брак фінансування скорочуються наукові дослідження з проблем безпеки, зменшується чисельність інспекторів, скорочується служба охорони праці. Надзвичайні ситуації в Україні виникають у 5-8 разів частіше, ніж в інших промислово розвинених